

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ОДЕСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра менеджменту організацій

РЕФЕРАТ

кваліфікаційної роботи на здобуття освітнього ступеня бакалавр

зі спеціальності 073 «Менеджмент»

**на тему: «Управління конкурентоспроможністю підприємства аграрного
сектору»**

Виконавець:

студентка факультет менеджменту, обліку та
інформаційних технологій

Шиманська Валерія Олександрівна _____
(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

Науковий керівник:

Старший викладач
(науковий ступінь, вчене звання)

Єсіна Ольга Геннадіївна _____
(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

Одеса – 2024

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми дослідження. Питання дослідження конкурентоспроможності агропідприємств є важливими й актуальними як для економіки країни в цілому, так і для окремих виробників. В сучасних умовах спостерігається підвищення активності бізнесу у боротьбі отримання конкурентних переваг. Конкуренція змушує суб'єкти ринку активно шукати можливості концентрації та централізації капіталу, ефективно використовувати всі ресурси, знижувати витрати та визначати стратегії протидії конкурентам. Ефективне функціонування та сталий розвиток агропромислового комплексу багато в чому визначається конкурентними можливостями сільськогосподарських організацій. У цьому зв'язку актуальність дослідження конкурентоспроможності підприємства та визначення напрямів, які її підвищують є беззаперечною.

Дослідженню теоретичних проблем конкурентоспроможності підприємств у сучасних умовах присвячені праці вітчизняних науковців Адамчук Т.Л., Бабики В.О., Бечко П.К., Вараксіна О.В., Волошин А.В., Герасимова В.О., Григорьева В.В., Дубницький В.І., Єрмаков О.Ю., Єсаулов В.А., Зось-Кіор М.В., Корж М.В., Костецька Н.І., Ладунка І.С., Ляшевська В.І., Маркіна І.А., Мицик В.О., Нефедова О.Г., Новікова К.В., Пахуча Е.В., Резанов Е.О., Сквіра І.О., Стахів О.А., Фісуненко П.А., Цибульська Е.І., Чуб І.В., Швед Т.В., Шпикуляк О.Г., Шульга М.О., Янковий О.Г., але науковці не приділяють достатньої уваги забезпеченню конкурентоспроможності.

Метою роботи є формування теоретичних і практичних знань щодо об'єктивних закономірностей та особливостей сучасної конкуренції та конкурентоспроможності підприємства і визначення шляхів підвищення конкурентоспроможності ТДВ «ЯНТАРНІЙ». Для реалізації поставленої мети потрібно вирішити наступні завдання:

- описати сутність та значення поняття «конкурентоспроможність підприємства» як економічної категорії та фактори її забезпечення на агропідприємстві;
- дослідити методичні підходи щодо оцінки конкурентоспроможності агропідприємства;
- проаналізувати конкурентоспроможність ТДВ «ЯНТАРНІЙ»;
- запропонувати шляхи підвищення конкурентоспроможності ТДВ «ЯНТАРНІЙ»;
- обґрунтувати економічну ефективність запропонованих заходів.

Об'єкт дослідження: ТДВ «ЯНТАРНІЙ».

Предметом дослідження є сукупність теоретичних та практичних засад щодо визначення поняття конкурентоспроможності підприємства її оцінки та методів підвищення.

Методи дослідження. У процесі написання кваліфікаційної роботи використовувались методи аналізу, синтезу та узагальнення (для отримання теоретичних знань та наукових даних), PEST-аналіз (для оцінки та аналізу зовнішнього середовища), SWOT-аналіз (для виявлення слабких та сильних сторін ТДВ «ЯНТАРНІЙ»), методи економічного та статистичного аналізу (для оцінки

конкурентної стратегії підприємства), фінансового аналізу (для оцінки фінансового стану підприємства), графічний метод (для оформлення графіків та діаграм).

Інформаційною базою дослідження є наукові статті, монографії, періодичні видання, статистична звітність ТДВ «ЯНТАРНІЙ», внутрішня документація та регламенти підприємства, що відповідно були оброблені й узагальнені для одержання необхідних висновків і рекомендацій.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота бакалавра складається зі вступу, двох розділів, висновків, списку використаних джерел (48 найменування), трьох додатків. Загальний обсяг роботи становить 80 сторінок. Основний зміст викладено на 69 сторінках. Робота містить 26 таблиць, 27 рисунків.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі **«Теоретичні основи управління конкурентоспроможністю підприємства»** засади управління конкурентоспроможністю підприємства: розглянуто сутність та значення поняття «конкурентоспроможність»; визначні фактори її забезпечення та методики оцінки.

У другому розділі **«Напрями удосконалення конкурентоспроможності ТДВ «ЯНТАРНІЙ»** проаналізовано стан господарської діяльності сільськогосподарського підприємства ТДВ «ЯНТАРНІЙ» та оцінена його конкурентоспроможність серед основних конкурентів та в середньому по галузі.

Запропоновано шляхи підвищення конкурентоспроможності підприємства: розширити обсяги реалізації продукції тваринництва; підвищити врожайність зернових та технічних культур на підприємстві шляхом вдосконалення технології вирощування культур та зміни якості насіння до рівня врожайності найближчого конкурента; змінити товарну структуру підприємства: відмовитись від вирощування кукурудзи, як культури з найбільш низькою врожайністю та розподілити посівну площу, що звільниться між технічними культурами, як самими доходними; впровадити зелений туризм в перелік послуг підприємства; знизити собівартість продукції шляхом впровадження ресурсозберігаючих технологій та пошуку більш вигідних умов від постачальників добрив та пального; знизити витрати на адміністративний апарат та витрати на збут шляхом удосконалення системи управління та логістики на підприємстві; оновити програмне забезпечення; створити офіційний сайт підприємства, розширити рекламу в соціальних мережах, створити власну торгову марки

ВИСНОВКИ

Проведене дослідження дозволило зробити висновки, основні з яких такі:

1. Визначено, що конкурентоспроможність на рівні підприємства слід розглядати як здатність отримувати вигоду у конкурентній боротьбі; спроможність підприємства ефективно функціонувати на конкретному ринку, задовольняючи потреби споживачів і власні стратегічні цілі, отримувати прибуток, достатній для всебічного вдосконалення виробництва у напрямі його розвитку. Конкурентоспроможність підприємства залежить від низки зовнішніх та внутрішніх

факторів. Конкурентоспроможність підприємства може оцінюватися за різними методиками: PEST-аналіз, SWOT-аналіз, рейтингові оцінки.

2. Розглянуто сучасний стан та тенденції розвитку агропромислової галузі України. Україна має розвинений продовольчий комплекс, який спроможний не лише повною мірою забезпечити населення країни харчовими продуктами, а й формувати активну позицію країни на міжнародних ринках низки ключових агропродовольчих товарів, продукція якого складає в 2023 році 7,4% ВВП країни. Не зважаючи на бойові дії в державі, Україна залишається ключовим постачальником на світових ринках зерна та соняшникової олії, з часткою понад 10 % міжнародної торгівлі. Попри війну, Україна в 2023 році знаходиться на шляху відновлення сільського господарства в порівнянні з 2022 роком і деякі показники перевищують результати 2021 року. Необхідно відмітити зростання впевненості сільськогосподарських товаровиробників у відновленні стабільності умов господарювання в галузі. В умовах воєнного стану отримав свій подальший розвиток такий вид тваринництва як вівчарство, особливо в Одеській області.

3. Здійснена характеристика та фінансово-господарський аналіз сільськогосподарського підприємства ТДВ «ЯНТАРНИЙ» за 2021 – 2023 роки: виручка від реалізації у підприємства має тенденцію до збільшення, підприємство прибуткове, рентабельне але має деякі проблеми з ліквідністю та платоспроможністю, воно залежне від зовнішніх джерел фінансування і не має абсолютно високої фінансової стійкості.

4. Проведений SWOT-аналіз свідчить, що ТДВ «ЯНТАРНИЙ» має сильні сторони такі як широкий асортимент продукції, сильна позиція на ринку, відсутність плинності кадрів, експортна спрямованість підприємства. Для проявлення сильних сторін ТДВ «ЯНТАРНИЙ» використовує можливості, що складаються зі сприятливих природних умов та існуючим попитом на продукцію підприємства. При цьому, ТДВ «ЯНТАРНИЙ» функціонує в умовах загроз поглиблення військовий дій на території підприємства та появи нових технологій у конкурентів, які можуть знизити конкурентоспроможність продукції.

5. Досліджено, що ТДВ «ЯНТАРНИЙ» серед основних конкурентів підприємство займає друге місце після лідера по конкурентним перевагам.

6. Надані пропозиції щодо підвищення конкурентоспроможності підприємства: розширити обсягів реалізації продукції тваринництва; підвищити врожайність зернових та технічних культур на підприємстві шляхом вдосконалення технології вирощування культур та зміни якості насіння до рівня врожайності найближчого конкурента; змінити товарну структуру підприємства; впровадити зелений туризм в перелік послуг підприємства; знизити собівартість продукції шляхом впровадження ресурсозберігаючих технологій та пошуку більш вигідних умов від постачальників добрив та пального; знизити витрати на адміністративний апарат та витрати на збут; оновити програмне забезпечення; створити офіційний сайт підприємства, розширити рекламу в соціальних мережах. При впровадженні рекомендованих заходів ТДВ «ЯНТАРНИЙ» може отримати при песимістичному прогнозі збільшення виручки на 10 млн. грн. та чистого прибутку на 6 млн. грн.